

Van de auteur van de wereldwijde bestseller
JONATHAN STRANGE & MR. NORRELL

SUSANNA CLARKE

PIRANESI

Piranesi woont in het Huis. Misschien heeft hij dat altijd al gedaan.

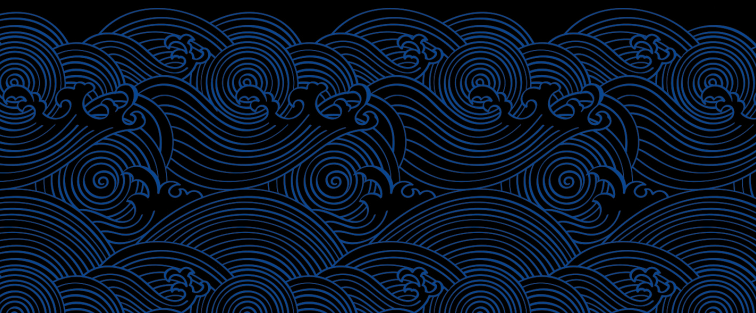
In zijn notitieboeken doet hij dag na dag zorgvuldig verslag van de wonderen ervan: het labrynt van zalen, de duizenden standbeelden, de getijden die de trappen op donderen, de wolken die zich in een langzame stoet voortbewegen door de bovenste zalen.

Op dinsdag en vrijdag ziet Piranesi zijn vriend, de Ander. Op andere momenten brengt hij de doden offerandes van voedsel en waterlelies. Maar meestal is hij alleen.

Boodschappen beginnen te verschijnen, met krijt geschreven op het plaveisel. Er is een nieuw iemand in het Huis. Wie is het en wat wil diegene? Is het een vriend of veroorzaakt deze persoon chaos en waanzin, zoals de Ander beweert.

Verdwenen teksten moeten worden gevonden; geheimen moeten worden blootgelegd. De wereld die Piranesi dacht te kennen wordt vreemd en gevaarlijk.

De Schoonheid van het Huis is onmetelijk; zijn vriendelijkheid oneindig.

**'EEN ROMAN DIE AANVOELT ALS EEN
SURREALISTISCHE MEDITATIE OVER HET LEVEN
IN QUARANTAINES.' – *The New Yorker***

'*Piranesi* heeft me omvergeblazen. Een wonderbaarlijk mooi verhaal, een spannend avontuur dat zich afspeelt in een sprankelende fantasiewereld en een bespiegeling over de menselijke aard: je verloren voelen, en gevonden worden.' – Madeline Miller, auteur van *Circe*

'Wat een wereld brengt Susanna Clarke tot leven [...] *Piranesi* is een schitterende puzzel.' – David Mitchell, auteur van *Wolkenatlas*

'Een prachtig, betoverend mysterie dat pagina na pagina wordt ontfaald. Dit boek is een schat, aangespoeld op een vergeten oever, wachtend om ontdekt te worden.' – Erin Morgenstern, auteur van *Het nachtcircus*

'Een kwalitatief hoogstaande pageturner.' – *Wall Street Journal*

'Direct nadat je de sublieme laatste zin hebt gelezen, wil je je weer opnieuw verdiepen in dit boeiende verhaal.' – *The Boston Globe*

'Terwijl de vragen zich vermenigvuldigen, de spanning toeneemt en de puzzelstukjes langzaam in elkaar vallen, begin je je af te vragen of de eerbied, vriendelijkheid en dankbaarheid die Clarkes aandoenlijke en veerkrachtige held betoont misschien niet alle wijsheid in zich draagt die de mens nodig heeft.' – *Booklist*

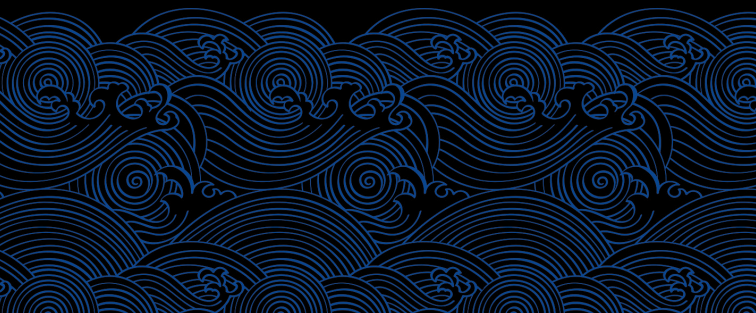

www.uitgeverijorlando.nl

Susanna Clarke (1959) is de auteur van de roman *Jonathan Strange & Mr. Norrell*, die op de longlist stond van de Man Booker Prize en op de shortlist van de Guardian First Book Award en de Whitbread First Book Award, werd bekroond met de Hugo Award en de World Fantasy Award, in 34 landen in vertaling verscheen, werd verfilmd voor de BBC, en waarvan wereldwijd meer dan vier miljoen exemplaren werden verkocht. Ze woont in Derbyshire, Engeland.

PIRANESI

Wil je op de hoogte blijven van de boeken die bij Uitgeverij Orlando verschijnen? Meld je dan aan voor onze nieuwsbrief op www.uitgeverijorlando.nl, of volg ons via Facebook, Twitter of Instagram.

SUSANNA CLARKE

Piranesi

Vertaald uit het Engels
door Jacqueline Smit

uitgeverij
ORLANDO

© 2020 Susanna Clarke
Oorspronkelijke uitgave Bloomsbury Publishing, Londen
© Nederlandse vertaling Uitgeverij Orlando bv
en Jacqueline Smit
Omslagontwerp David Mann/ Bloomsbury Publishing,
illustraties © Shutterstock, bewerking Joyce Zethof
© Foto auteur Sarah Lee
Citaat pagina 7 © 1955 C.S. Lewis, *Het neefje van
de tovenaars*, vertaald door Madeleine van de Bovenkamp
Zetwerk Pre Press Media Groep
ISBN 978 94 93081 68 0
NUR 302

www.uitgeverijorlando.nl

Voor Colin

‘Ik ben de grote geleerde, de tovenaars, de ingewijde, die het experiment uitvoert. Natuurlijk heb ik proefkonijnen nodig om het op uit te proberen.’

C.S. Lewis, *Het neefje van de tovenaars*

‘Mensen noemen me een filosoof of een wetenschapper of een antropoloog. Ik ben geen van die dingen. Ik ben een anamnesioloog. Ik bestudeer datgene wat vergeten is. Ik divineer dat wat volledig is verdwenen. Ik werk met afwezigheden, met stiltes, met zonderlinge gaten tussen dingen. Ik ben waarlijk meer een magiër dan iets anders.’

Laurence Arne-Sayles, interview in
The Secret Garden, mei 1976

INHOUD

DEEL 1: PIRANESI	11
DEEL 2: DE ANDER	29
DEEL 3: DE PROFEET	97
DEEL 4: 16	141
DEEL 5: VALENTINE KETTERLEY	193
DEEL 6: GOLF	207
DEEL 7: MATTHEW ROSE SORENSEN	255

DEEL 1

PIRANESI

Toen de Maan opkwam in de Derde Noordelijke Zaal liep ik naar de Negende Vestibule

*Aantekening op de Eerste Dag van de Vijfde Maand in het
Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam*

Toen de Maan opkwam in de Derde Noordelijke Zaal liep ik naar de Negende Vestibule om getuige te zijn van de vereniging van drie Getijden. Dit is iets wat slechts eens in de acht jaar gebeurt.

De Negende Vestibule is opmerkelijk vanwege de drie grote Trappen die hij bevat. Langs zijn Muren staan marmere Standbeelden opgesteld, honderden en nog eens honderden, Laag na Laag rijzen ze op tot in de verre hoogten.

Ik klom de Westelijke Muur op tot ik aankwam bij het Standbeeld van een Vrouw die een Bijenkorf draagt, vijftien meter boven het Plaveisel. De Vrouw is twee of drie keer zo groot als ikzelf en de Bijenkorf is bedekt met marmere Bijen ter grootte van mijn duim. Eén Bij – dit bezorgt me altijd een licht gevoel van misselijkheid – kruipt over haar linker Oog. Ik wurmde Mijzelf in de Nis van de Vrouw en wachtte tot ik de Getijden in de Lagere Zalen hoorde bulderen en de Muren voelde trillen met de kracht van wat er stond te gebeuren.

Eerst kwam het Getijde uit de Verre Oostelijke Zalen. Dit Getijde steeg zonder geweld de Meest Oostelijke Trap op. Hij had geen noemenswaardige kleur en zijn Wateren waren niet meer dan enkeldiep. Hij spreidde zich als een grijze spiegel uit over het Plaveisel, het oppervlak gemarmerd met strepen melkachtig Schuim.

Daarna kwam het Getijde uit de Westelijke Zalen. Dit Getijde denderde de Meest Westelijke Trap op en raakte met een enorme Dreun de Oostelijke Muur, waardoor alle Standbeelden sidderden. Zijn schuim was zo wit als oude visgraten, en zijn kolkende diepten waren tinachtig. Binnen enkele seconden reikten zijn Wateren zo hoog als de Tailles van de Eerste Laag Standbeelden.

Als laatste kwam het Getijde uit de Noordelijke Zalen. Hij slingerde zich de middelste Trap op en vulde de Vestibule met een explosie van glinsterend, ijswit Schuim. Ik was doorweekt en verblind. Toen ik weer kon zien, stroomden de Wateren van de Standbeelden af. Dat was het moment dat ik me realiseerde dat ik een fout had gemaakt bij het berekenen van de waterstanden van het Tweede en Derde Getijde. Een torenhoge Piek van Water wervelde omhoog naar de plek waar ik hurkte. Een grote Hand van Water rekte zich uit om me van de Muur te plukken. Ik wierp mijn armen om de Benen van de Vrouw die een Bijenkorf draagt en bad tot het Huis om me te beschermen. De Wateren bedekten me en ik werd even omringd door de vreemde stilte die ontstaat als de Zee over je heen spoelt en zijn eigen geluiden smooit. Ik dacht dat ik zou sterven, of anders dat ik zou worden meegesleurd naar de Onbekende Zalen, ver van het gedrang en geraas van Vertrouwde Getijden. Ik klampte me vast.

Toen, net zo plotseling als het was begonnen, was het voorbij. De Verenigde Getijden wervelden verder de omringende Zalen in. Ik hoorde het gedonder en gekraak toen de Getijden tegen de Muren sloegen. De Wateren in de Negende Vestibule daalden snel tot ze nauwelijks nog de Sokkels van de Eerste Laag Standbeelden bedekten.

Ik realiseerde me dat ik iets vasthield. Ik opende mijn

hand en trof een marmeren Vinger van een of ander Ver Standbeeld dat de Getijden daar hadden geplaatst.

De Schoonheid van het Huis is onmetelijk; zijn Vriendelijkheid oneindig.

Een beschrijving van de Wereld

Aantekening op de Zevende Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam

Ik ben vastbesloten om in mijn leven zoveel mogelijk van de Wereld te verkennen. Daartoe ben ik tot de Negenhonderdste Zaal naar het Westen gereisd, de Achthonderdnegentigste Zaal naar het Noorden en de Zevenhonderdachtenzestigste Zaal naar het Zuiden. Ik ben naar de Hogere Zalen geklommen, waar de Wolken zich in een langzame optocht verplaatsen en er plotsklaps Standbeelden oprijzen uit de Nevelen. Ik heb de Ondergelopen Zalen verkend waar de Donkere Wateren zijn bedekt met witte waterlelies. Ik heb de Vervallen Zalen van het Oosten gezien waar Plafonds, Vloeren – soms zelfs Muren! – zijn ingestort en het duister wordt doorboord door stralenbundels grijs Licht.

Op al deze plaatsen heb ik in Deuropeningen gestaan en voor me uit gekeken. Ik heb nooit enige aanwijzing gezien dat de Wereld ten einde kwam, slechts de regelmatige progressie van Zalen en Doorgangen naar de Wijde Verte.

Geen Zaal, geen Vestibule, geen Trap, geen Gang is zonder Standbeelden. In de meeste Zalen beslaan ze alle beschikbare ruimte, maar hier en daar tref je een Lege Sokkel, Nis of Apsis, of zelfs een Lege Ruimte aan bij een Muur die verder bezaaid is met Standbeelden. Deze Afwezigheden zijn net zo mysterieus als de Standbeelden zelf.

Ik heb gemerkt dat, terwijl de Standbeelden van een bepaalde Zaal min of meer uniform zijn, er een aanzienlijke variatie is tussen de Zalen. Op sommige plaatsen zijn de Standbeelden twee of drie keer zo hoog als een Mens, op andere zijn ze min of meer levensgroot en op weer andere reiken ze slechts tot aan mijn schouder. De Ondergelopen Zalen bevatten Standbeelden die gigantisch zijn – vijftien tot twintig meter hoog – maar zij zijn de uitzondering.

Ik ben begonnen met een Catalogus waarin ik de Positie, de Grootte, het Onderwerp en eventuele Bijzonderheden van elk Standbeeld wil vastleggen. Tot nu toe heb ik de Eerste en Tweede Zuidwestelijke Zaal afgerond en ben ik bezig met de Derde. De enorme omvang van deze taak doet me soms duizelen, maar als wetenschapper en ontdekkingsreiziger heb ik de plicht om te getuigen van de Pracht van de Wereld.

De Ramen van het Huis kijken uit op Grote Binnenplaatsen: kale, lege plekken die geplaveid zijn met stenen. De Binnenplaatsen zijn over het algemeen vierkant, hoewel je af en toe een Binnenplaats tegenkomt met zes, of acht kanten, of zelfs – deze zijn behoorlijk vreemd en somber – slechts drie.

Buiten het Huis bestaan alleen de Hemelse Objecten: Zon, Maan en Sterren.

Het Huis heeft drie Niveaus. De Lagere Zalen zijn het Domein van de Getijden; hun Ramen – gezien vanaf een Binnenplaats – zijn grijsgroen van rusteloze Wateren en wit van spetters Schuim. De Lagere Zalen zorgen voor voeding in de vorm van vis, schaaldieren en zeevegetatie.

De Hogere Zalen zijn, zoals ik al zei, het Domein van de Wolken; hun Ramen zijn grijswit en mistig. Soms zie je ineens een hele rij Ramen oplichten door een bliksemflits.

De Hogere Zalen schenken Zoet Water dat in de vorm van Regen in de Vestibules wordt vergoten en in Stromen langs Muren en Trappen vloeit.

Tussen deze twee (grotendeels onbewoonbare) Niveaus bevinden zich de Middelste Zalen, die het Domein van de vogels en de mensen zijn. De Schitterende Ordening van het Huis is wat ons Leven schenkt.

Vanochtend keek ik uit een Raam van de Achttiende Zuidoostelijke Zaal. Aan de andere kant van de Binnenplaats zag ik de Ander uit een Raam kijken. Het Raam was groot en donker, en omkaderde in een hoek het edele geelaat van de Ander, met zijn hoge voorhoofd en netjes getrimde baard. Hij was in gedachten verzonken, zoals hij zo vaak is. Ik zwaaide naar hem. Hij zag me niet. Ik zwaaide uitbundiger. Ik sprong energiek op en neer. Maar het Huis heeft vele Ramen en hij zag me niet.

Een lijst van alle mensen die ooit hebben geleefd en wat er over hen bekend is...

Aantekening op de Tiende Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam

Het is zeker dat er sinds het begin van de Wereld vijftien mensen hebben bestaan. Mogelijk zijn het er meer geweest, maar ik ben een wetenschapper en moet van het bewijs uitgaan. Van de vijftien mensen van wie het bestaan verifieerbaar is, zijn alleen Mijzelf en de Ander nu in leven.

Ik zal nou de vijftien mensen noemen en, indien van toepassing, hun locaties weergeven.

Eerste Persoon: Mijzelf

Ik geloof dat ik tussen de dertig en vijfendertig jaar oud ben. Ik ben ongeveer een meter drieëntachtig lang en heb een slank postuur.

Tweede Persoon: De Ander

Ik schat de leeftijd van de Ander tussen de vijftig en zestig jaar. Hij is ongeveer een meter achtentachtig lang en heeft, net als ik, een slank postuur. Hij is sterk en fit voor zijn leeftijd. Zijn huid heeft een bleke olijfkleurige tint. Zijn korte haar en zijn snor zijn donkerbruin. Hij heeft een grijze baard, bijna wit; deze is netjes getrimd en enigszins puntig. De botten van zijn schedel zijn bijzonder fijn, met hoge aristocratische jukbeenderen en een hoog, indrukwekkend voorhoofd. De algemene indruk die hij wekt, is van een vriendelijk maar ietwat terughoudend persoon die toegewijd is aan het intellectuele leven.

Hij is wetenschapper zoals ik en de enige andere levende mens, dus uiteraard waardeer ik zijn vriendschap ten zeerste.

De Ander gelooft dat ergens in de Wereld een Grote en Geheime Kennis verborgen is, die ons enorme krachten zal geven als we hem eenmaal hebben ontdekt. Hij is er niet helemaal zeker van waar deze Kennis uit bestaat, maar hij heeft op verschillende momenten gesuggereerd dat ze de volgende dingen zou kunnen omvatten:

1. de Dood overwinnen en onsterfelijk worden
2. door een proces van telepathie ontdekken wat andere mensen denken
3. onszelf in arenden veranderen en door de Lucht vliegen

4. onszelf in vissen veranderen en door de Getijden zwemmen
5. objecten in beweging brengen door enkel onze gedachten te gebruiken
6. de Zon en de Sterren doven en opnieuw doen ontbranden
7. het overheersen van mindere intellecten en ze onderwerpen aan onze wil

De Ander en ik zijn ijverig op zoek naar deze Kennis. We komen twee keer per week samen (op dinsdag en vrijdag) om ons werk te bespreken. De Ander deelt zijn tijd zorgvuldig in en laat onze bijeenkomsten nooit langer dan een uur duren.

Als hij mijn aanwezigheid op andere tijdstippen nodig heeft, roept hij ‘Piranesi!’ tot ik kom.

Piranesi. Zo noemt hij me.

Wat vreemd is, want voor zover ik me herinner is het niet mijn naam.

Derde Persoon: De Koektrommel Man

De Koektrommel Man is een skelet dat zich in een Lege Nis in de Derde Noordwestelijke Zaal bevindt. De botten zijn op een bepaalde manier geordend: lange botten van vergelijkbare grootte zijn verzameld en samengebonden met touw van zeewier. Aan de rechterkant is de schedel geplaatst en aan de linkerkant bevindt zich een koektrommel met daarin alle kleine beenderen – vingerbotjes, teenbotjes, wervels enz. De koektrommel is rood. Er staat een afbeelding van koekjes op en hij draagt het opschrift *Huntley & Palmers* en *Family Circle*.

Toen ik voor het eerst op de Koektrommel Man stuitte,

was het zeewiertouw uitgedroogd en uit elkaar gevallen en was hij nogal rommelig geworden. Ik maakte nieuw touw van visleer en bundelde zijn botten opnieuw. Nu verkeert hij weer in goede staat.

Vierde Persoon: De Verscholen Persoon

Op een dag, drie jaar geleden, beklom ik de Trap in de Dertiende Vestibule. Toen ik ontdekte dat de Wolken die Regio van de Hogere Zalen hadden verlaten en deze licht, helder en gevuld met zonlicht waren, besloot ik op onderzoek uit te gaan. In een van de Zalen (die meteen boven de Achttiende Noordoostelijke Zaal) trof ik een half uiteengevallen skelet aan, ingeklemd in een smalle ruimte tussen een Sokkel en de Muur. Uit de huidige schikking van de botten maakte ik op dat het oorspronkelijk in een zittende positie had gezeten met de knieën tot de kin opgetrokken. Ik kon het geslacht niet vaststellen. Als ik de botten eruit zou halen om te onderzoeken, zou ik ze er nooit meer in krijgen.

Personen Vijf tot Veertien: Het Volk van de Alkoof

Het Volk van de Alkoof bestaat uit skeletten. Hun botten zijn naast elkaar gelegd op een Lege Sokkel in de meest Noordelijke Alkoof van de Veertiende Zuidwestelijke Zaal.

Ik heb voorlopig drie skeletten als vrouwelijk en drie als mannelijk geïdentificeerd, en er zijn er vier waarvan ik het geslacht niet met zekerheid kan vaststellen. Een van hen heb ik de Visleer Man genoemd. Het skelet van de Visleer Man is incompleet en veel van de botten zijn door de Getijden afgesleten. Sommige zijn nauwelijks meer dan botfragmenten. In de uiteinden van sommige botten zijn kleine gaatjes geboord en ze bevatten fragmenten visleer.

Hieruit trek ik een aantal conclusies:

1. Het skelet van de Visleer Man is ouder dan de andere
2. Het skelet van de Visleer Man werd ooit op een andere manier neergelegd, zijn botten zijn aan elkaar geregen met touw van visleer, maar in de loop van de tijd is het leer vergaan
3. De mensen die na de Visleer Man kwamen (vermoedelijk het Volk van de Alkoof) eerbiedigden het menselijk leven zozeer dat ze geduldig zijn botten verzamelden en hem bij hun eigen doden legden

Vraag: als ik op het punt sta te sterven, moet ik dan bij het Volk van de Alkoof gaan liggen? Er is, schat ik, ruimte voor nog vier volwassenen. Hoewel ik een jongeman ben en de dag van mijn dood enigszins ver weg is (hoop ik), heb ik hierover nagedacht.

Een ander skelet ligt naast het Volk van de Alkoof (hoewel dit niet telt als een van de mensen die hebben geleefd). Het zijn de overblijfselen van een schepsel van ongeveer vijftig centimeter lang en met een staart van dezelfde lengte als zijn lichaam. Ik heb de botten vergeleken met de verschillende soorten Wezens die in de Standbeelden worden afgebeeld en ik geloof dat ze bij een aap horen. Ik heb nog nooit een levende aap in het Huis gezien.

De Vijftiende Persoon: Het Opgevouwen Kind

Het Opgevouwen Kind is een skelet. Ik geloof dat het vrouwelijk is en ongeveer zeven jaar oud. Ze is neergelegd op een Lege Sokkel in de Zesde Zuidoostelijke Zaal. Haar knieën zijn opgetrokken tot aan haar kin, haar armen om-

klemmen haar knieën, haar hoofd is gebogen. Er hangt een ketting van koraalkralen en visgraatjes om haar nek.

Ik heb veel nagedacht over de relatie tussen dit kind en mij. In de Wereld (zoals ik al heb uitgelegd) leven alleen Mijzelf en de Ander; en wij zijn allebei mannelijk. Hoe zal de Wereld een bewoner krijgen als wij dood zijn? Het is mijn overtuiging dat de Wereld (of, zo je wilt, het Huis, aangezien de twee voor alle praktische doeleinden identiek zijn) een Bewoner in Zichzelf wenst die getuige is van zijn Schoonheid en ontvanger van zijn Barmhartigheid. Mijn veronderstelling is dat het Huis het Opgevouwen Kind bedoeld heeft als mijn vrouw, maar dat er iets is gebeurd waardoor dat voorkomen werd. Vanaf het moment dat ik deze gedachte had, leek het me niet meer dan juist om met haar te delen wat ik heb.

Ik bezoek alle Doden, maar vooral het Opgevouwen Kind. Ik breng ze voedsel, water en waterlelies uit de Ondergelopen Zalen. Ik spreek met ze en vertel ze wat ik heb gedaan en ik beschrijf alle wonderen die ik in het Huis heb aanschouwd. Zo weten ze dat ze niet alleen zijn.

Alleen ik doe dit. De Ander doet het niet. Voor zover ik weet heeft hij geen religieuze gebruiken.

De Zestiende Persoon

En Jij. Wie ben Jij? Voor wie ben ik aan het schrijven? Ben Jij een reiziger die de Getijden heeft misleid en Beschadigde Vloeren en Vervallen Trappen heeft overgestoken om deze Zalen te bereiken? Of ben Jij misschien iemand die mijn eigen Zalen bewoont lang nadat ik overleden ben?

Mijn Dagboeken

Aantekening op de Zeventiende Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam

Ik beschrijf wat ik waarneem in mijn notitieboeken. Ik doe dit om twee redenen. De eerste is dat Schrijven precisie en zorgvuldigheid vereist. De tweede is om welke kennis dan ook waarover ik beschik, te bewaren voor Jou, de Zestiende Persoon. Ik berg mijn notitieboeken op in een bruinleren koerierstas; de koerierstas bewaar ik over het algemeen in een holle plek achter het Standbeeld van een Engel die verstrikt zit in een Rozenstruik in de Noordoostelijke Hoek van de Tweede Noordelijke Zaal. Hier bewaar ik ook mijn horloge, dat ik nodig heb op dinsdag en vrijdag als ik om tien uur naar de Ander ga. (Op andere dagen probeer ik mijn horloge, niet te dragen uit angst dat er Zeewater in komt en het mechanisme beschadigt.)

Een van mijn notitieboeken is mijn Getijdentabel. Daarin noteer ik de Tijden en Waterstanden van het Hoog en Laag Water en maak ik berekeningen voor de Getijden die nog komen. Een ander notitieboek is mijn Catalogus van Standbeelden. In de andere houd ik mijn Dagboek bij, waarin ik mijn gedachten en herinneringen neerschrijf en verslag doe van mijn dagen. Tot nu toe beslaat mijn Dagboek negen notitieboeken; dit is het tiende. Ze zijn allemaal genummerd en de meeste zijn gelabeld met de data waarop ze betrekking hebben.

Nr. 1 is gelabeld *December 2011 tot Juni 2012*

Nr. 2 is gelabeld *Juni 2012 tot November 2012*

Nr. 3 was oorspronkelijk gelabeld *November 2012*, maar dit is op een gegeven moment doorgestreept en opnieuw gelabeld *Dertigste Dag van de Twaalfde Maand*

in het Jaar van Huilen en Jammeren, tot de Vierde Dag van de Zevende Maand in het Jaar dat ik de Koraal Zalen ontdekte

Zowel Nr. 2 als Nr. 3 heeft hiaten waar pagina's met geweld zijn verwijderd. Ik heb me verbaasd over de reden hiervan en heb geprobeerd me voor te stellen wie het gedaan zou kunnen hebben, maar ik ben nog niet tot een conclusie gekomen.

Nr. 4 is gelabeld *Tiende Dag van de Zevende Maand in het Jaar dat ik de Koraal Zalen ontdekte, tot de Negende Dag van de Vierde Maand in het Jaar dat ik de Constellaties namen heb gegeven*

Nr. 5 is gelabeld *Vijftiende Dag van de Vierde Maand in het Jaar dat ik de Constellaties namen heb gegeven, tot de Dertigste Dag van de Negende Maand in het Jaar dat ik de Doden heb geteld en namen heb gegeven*

Nr. 6 is gelabeld *Eerste Dag van de Tiende Maand in het Jaar dat ik de Doden heb geteld en namen heb gegeven, tot de Veertiende Dag van de Tweede Maand in het Jaar dat de Plafonds in de Twintigste en Eenentwintigste Noordoostelijke Zaal zijn ingestort*

Nr. 7 is gelabeld *Zeventiende Dag van de Tweede Maand in het Jaar dat de Plafonds in de Twintigste en Eenentwintigste Noordoostelijke Zaal zijn ingestort, tot de Laatste Dag van hetzelfde Jaar*

Nr. 8 is gelabeld *Eerste Dag van het Jaar dat ik naar de Negenhonderdzigste Westelijke Zaal reisde, tot de Vijftiende Dag van de Tiende Maand van hetzelfde Jaar*

Nr. 9 is gelabeld *Zestiende Dag van de Tiende Maand in het Jaar dat ik naar de Negenhonderdzigste Westelijke Zaal reisde, tot de Vierde Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam*

Dit dagboek (Nr. 10) is begonnen op de Vijfde Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam.

Een van de nadelen van het bijhouden van Dagboeken is dat het moeilijk is om belangrijke aantekeningen terug te vinden en daarom is het mijn gewoonte om één notitieboek bij te houden dat een Index is voor alle andere. In dit notitieboek heb ik aan elke letter van het alfabet een bepaald aantal pagina's toegewezen (meer pagina's voor gewone letters zoals A en B, minder voor letters die minder vaak voorkomen, bijvoorbeeld Q en X). Onder elke letter vermeld ik aantekeningen per onderwerp en waar in mijn Dagboeken deze te vinden zijn.

Bij het overlezen van wat ik net heb geschreven, realiseer ik me iets. Ik heb twee systemen gebruikt om de jaren te nummeren. Hoe kan het dat ik dit niet eerder heb opgemerkt?

Ik ben schuldig aan slechte gewoonten. Er is maar één systeem om te nummeren nodig. Twee brengt verwarring, onzekerheid, twijfel en geknoei met zich mee. (En is esthetisch onaangenaam.)

Volgens het eerste systeem heb ik twee jaren 2011 en 2012 genoemd. Dit klinkt me nogal prozaïsch in de oren. Ook kan ik me niet herinneren wat er tweeduizend jaar geleden is gebeurd waardoor ik dat jaar een goed uitgangspunt vond. Volgens het tweede systeem heb ik de jaren namen gegeven als 'Het Jaar dat ik de Constellaties namen heb gegeven' of 'Het Jaar dat ik de Doden heb geteld en namen heb gegeven'. Ik vind dit veel leuker. Het geeft elk jaar een eigen karakter. Dit is het systeem dat ik zal gebruiken om verder mee te gaan.

Standbeelden

Aantekening op de Achttiende Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam

Er zijn enkele Standbeelden waar ik meer van houd dan van de rest. De Vrouw die een Bijenkorf draagt is er een.

Een ander – misschien wel *het* Standbeeld waar ik vooral van houd – staat bij een Deur tussen de Vijfde en de Vierde Noordwestelijke Zaal. Het is het Standbeeld van een Faun, half mens en half geit, met een hoofd vol uitbundige krullen. Hij glimlacht en drukt zijn wijsvinger tegen zijn lippen. Ik heb altijd het gevoel gehad dat hij me iets wilde vertellen of me misschien wilde waarschuwen: *Stil!* lijkt hij te zeggen. *Wees voorzichtig!* Maar welk gevaar er mogelijk dreigt, heb ik nooit geweten. Ik heb ooit van hem gedroomd. Hij stond in een besneeuwd bos en sprak tegen een vrouwelijk kind.

Het Standbeeld van een Gorilla, dat in de Vijfde Noordelijke Zaal staat, valt me altijd op. Hij is hurkend op zijn onderste ledematen afgebeeld, en leunt voorover waarbij hij steunt op zijn Krachtige Armen en Vuisten. Zijn gezichtsuitdrukking fascineert me. Zijn Grote Wenkbrauwen overschaduwden zijn Ogen en in een menselijk persoon zou deze uitdrukking een frons genoemd worden, maar in de Gorilla lijkt het precies het tegenovergestelde te betekenen. Hij symboliseert vele dingen, waaronder Vrede, Rust, Kracht en Volharding.

Er zijn er nog veel meer die me dierbaar zijn – de Jonge Jongen die de Cymbalen bespeelt, de Olifant die een Kasteel draagt, de Twee Koningen die Schaken. De laatste die ik zal noemen is niet bepaald een favoriet. Het is eerder een Standbeeld, of om precies te zijn een Standbeeldenstel, dat

nooit nalaat mijn aandacht te trekken wanneer ik het zie. De twee Standbeelden flankeren de Oostelijke Deur van de Eerste Westelijke Zaal. Ze zijn ongeveer zes meter hoog en hebben twee ongewone kenmerken: ten eerste zijn ze veel groter dan de andere Standbeelden in de Eerste Westelijke Zaal; ten tweede zijn ze onvolledig. Hun Rompen komen bij hun Middel uit de muur; hun Armen reiken achteruit om krachtig te duwen; hun Spieren zwellen op van inspanning en hun Gezichten zijn vervormd. Het is ongemakkelijk om naar ze te kijken. Ze lijken pijn te hebben, te worstelen om geboren te worden; de worsteling lijkt vruchteloos te zijn en toch geven ze niet op. Hun Hoofden zijn buitensporig gehoornd en daarom heb ik ze de Gehoornde Reuzen genoemd. Ze symboliseren Inspanning en de worsteling met een Ellendig Noodlot.

Is het respectloos tegenover het Huis om van sommige Standbeelden meer te houden dan van andere? Ik stel Mijzelf deze vraag soms. Ik ben ervan overtuigd dat het Huis zelf alles wat het heeft gecreëerd evenveel liefheeft en zegent. Moet ik hetzelfde proberen te doen? Maar tegelijkertijd zie ik dat het in de aard van de mens ligt om het ene ding te verkiezen boven het andere, om het ene ding zinvoller te vinden dan het andere.

Bestaan er bomen?

Aantekening op de Negende Dag van de Vijfde Maand in het Jaar dat de Albatros naar de Zuidwestelijke Zalen kwam

Veel dingen zijn onbekend. Ooit – zo'n zes of zeven maanden geleden – zag ik een felgele vlek drijven op een rustig Getijde onder de Vierde Westelijke Zaal. Ik begreep niet

wat het kon zijn, ik waadde het water in en ving het op. Het was een blad, heel mooi, met twee kanten die aan de uiteinden smal toeliepen. Natuurlijk is het mogelijk dat het deel uitmaakte van een soort zeevegetatie die ik nog nooit heb gezien, maar ik betwijfel het. De textuur leek verkeerdt. Het oppervlak stootte Water af, als iets wat bedoeld is om in de Lucht te leven.